

VIII. Évfolyam 2. szám - 2013. június

Tímár Tamás

tamastimaphd@gmail.com

A KÖRÖS MENTŐCSOPORT MINT TERÜLETI POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZET

II. RÉSZ

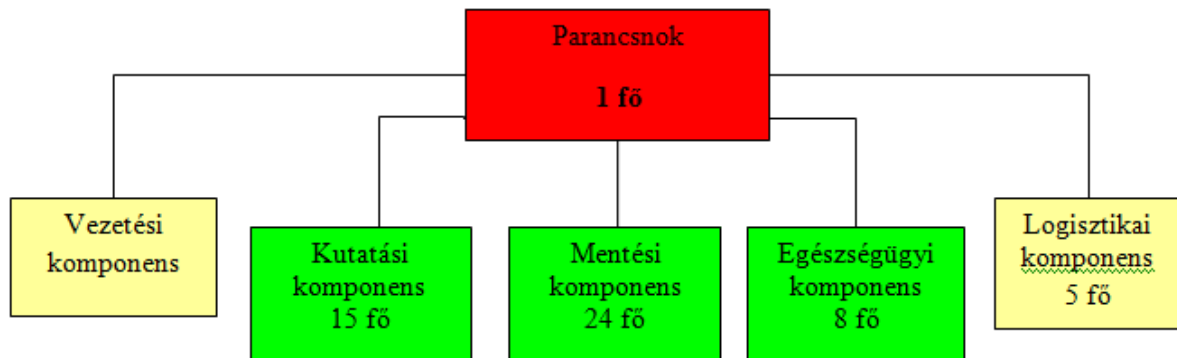
Absztrakt

A Békés megyében megalakított Körös Mentőcsoport (KMCS) szerkezetiileg több tagszervezetből áll. Az egységek önkéntes szerepvállalás alapján vesznek részt a káresemények felszámolásában, amelyek speciális mentési és beavatkozási képességekkel rendelkeznek. A csoport felépítését taglaló I. részt követően a KMCS funkcionális elemzése, működésének bemutatása, illetőleg a jelentősebb beavatkozások elemzését tartalmazza a II. rész.

The Körös Rescue Team, that established in Békés county is structurally composed of several member organizations. The units, which are specialized in rescue and response capabilities, take part in elimination of disasters about voluntary engagement. After the first part, the II. Section contains the functional analysis and description of the operation.

Kulcsszavak: *Körös Mentőcsoport, katasztrófa, ENSZ INSARAG, minősítés ~ Körös Rescue Team, disaster, UN INSARAG, qualification*

A KÖRÖS MENTŐCSOPORT FELÉPÍTÉSE

1. ábra. Körös Mentőcsoporthoz szerkezeti felépítése [1]

A KMCS parancsnoka a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság polgári védelmi főfelügyelője. Az önkéntes beavatkozókön kívül a vezetési és a logisztikai komponens tagjai hivatásos állományúak, az igazgatóság szervezeti egységében teljesítenek szolgálatot.

A kijelölt gyülekezési hely a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság mezőmegyeri raktárbázisa (az igazgatóságtól hozzávetőlegesen 7 km távolság), ahol raktározott technikai felszerelések deponálása mellett védőfelszerelések is fellelhetők. Ezen készletek igénybe vehetők az egység alkalmazásával. Részleges alkalmazáskor, a KMCS vezetőjének döntése alapján a megalakítási bázis lehetséges alternatívája az alkalmazásba bevont, valamely tagszervezet telephelye.

A MENTŐCSOPORT MŰKÖDÉSE, AZ ALEGYSÉGEK BEMUTATÁSA

Vezetési komponens

A komponens hivatásos állományú tagjai első lépésben a működési szabályzat dokumentumát állították össze, a KMCS személyi állományára vonatkozólag, illetőleg a működés alapvető kritériumait.

A mentőcsapat riasztási, értesítési metódusa a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság megyei főügyeletén keresztül történik. Az elektronikus adatbázisban szerepelnek az alegységek vezetői, így őket riasztáskor a főügyeleten szolgálatot teljesítő tiszt értesíti. A vezetési komponens kiemelkedő feladata volt a KMCS működtetésének, alkalmazásának megtervezése, megszervezése. Alkalmazás során a szervezeti egységek szakmai irányítása hivatásos állomány által, kapcsolattartás a mentést irányító, vezető szervekkel szintén prioritás. Folyamatos cél a híradási és az informatikai feladatok biztosítása, a kárhelyen tartózkodó, beavatkozó állományának komponensenkénti valamint képességenkénti híradásának biztosítása. Az állandó kapcsolattartás az irányítás, a döntés-előkészítés és a jelentési rend legfontosabb eleme.

A vezetési komponens tagjai munkacsoportokat alkothatnak, megosztott vezetés érdekében a különböző szakfeladatok ellátására (szükséges szakértők bevonása; egyes szakmai döntések előkészítése; a lakosság tájékoztatási, riasztási feladatainak ellátásában; jelentések, tapasztalatok összegzése; dokumentáció, összefoglaló jelentések elkészítése).

Kutatási komponens feladatai

Alapvető a beavatkozás-tervezésnél, illetőleg a megfelelő döntéstámogatás előkészítésénél elengedhetetlen az alapos, szakszerű és mindenre kiterjedő felderítés, amelynek módzatai lehetnek: kutyás keresés, légi felderítés, RBV felderítés, víz felszíni és alatti kutatás és statikai vizsgálat.

A megalakítási helyen történt gyülekezést követően a személyi állomány és a felszerelés ellenőrzése, feladat pontosítás, szükség esetén speciális és gyakorlati egyeztetés szerepel az eljárásrendben. Ennek a komponensnek önálló vagy részleges hazai, de más megyében történő alkalmazása esetén a kapcsolatfelvétel a segélykérő megye illetékes szerveivel azért fontos, mert előfordulhat, hogy a feladathoz csak a helyszínen rendelhető speciális eszköz, felszerelés.

Az ütemezetten történő utazás (áttelepülés), az INSARAG¹ Irányelvek szerinti USAR² kutatási műveletek megkezdése, fizikai, mentőkutyás valamint műszeres módszerekkel, továbbá a vízi, földi és légi alkalmazás – mindezen tevékenységek a szervezet mentésirányító utasítása alapján történnek. A kutatási komponenshez kapcsolódó beavatkozási kompetenciák:

- Eltűnt személyek megkeresése területen (fedett illetve nyílt terepen), továbbá lakott településen (leomlott épületekben, romok alatt) katasztrófa esetén. Mentőkutyák bevetésével területkutatási, nyomkövetési és romkutatási feladatok elvégzése, ehhez kapcsolódó könnyű és közepes műszaki mentő és biztosítási feladatok ellátása. Romos épületek statikai vizsgálata.
- Nagy kiterjedésű katasztrófák (területtüzek, előntési területek), valamint, eltűnt személyek, bajbajutott légijárművekkel kapcsolatos események kezelésénél légi felderítési (fotózási) feladatok végrehajtása.
- Veszélyes anyagokkal (korlátozott vegyi, tűz- és robbanásveszélyes, valamint radioaktív) kapcsolatosan bekövetkezett balesetek, természeti és civilizációs katasztrófák esetén a károk felmérésében, kiterjedésének megelőzésében, esetenként csökkentésében, közvetlen életveszély esetén a mentésben, mentesítésben (fertőtlenítésben) való közreműködés.
- Árvizek és vízi balesetek esetén víz felszíni és víz alatti szakfelderítés végrehajtása, mentés technikai biztosítása.

A felderítésnél kezdődik a kárterületi eljárásrend meghatározott elemeinek végrehajtása, ahol prioritás a szoros együttműködés a helyi erők mentési csoportjával, a vezetési törzsével, vagy irányítási pontjával. A KMCS parancsnok -önálló alkalmazás esetén a mentés vezetője által meghatározott tartalmú és rendszeres jelentési kötelezettség végrehajtása elsődleges, mivel a mentési munkálatok egyértelműen ezekre az információkra épülnek.

Mentési komponens feladatai

Legfontosabb mozzanat a riasztás vétele után a feladat jellegének megfelelő csoportosításában a meghatározott technikai felszerelésekkel gyülekezés a megalakítási helyen, ahol szintén felszerelés-ellenőrzés az első lépés.

2. ábra. Mentési Komponens beavatkozása [2]

¹ International Search and Rescue Advisory Group - Nemzetközi Kutató-Mentő Tanácsadó Csoport

² Urban Search and Rescue – Városi Kutatás és Mentés

Ezt követően a beérkező információk alapján feladatpontosítás, utazás a kárterületre, a kutatás-felderítés után a mentés megkezdése és végrehajtása a feladat jellegének megfelelően, a szervezet mentésirányító utasítása alapján. A mentési komponenshez kapcsolódó beavatkozási kompetenciák:

- Az INSARAG Irányelvek szerinti USAR műszaki mentési műveletek (tűzoltás, műszaki-mentés, vágás, darabolás, fúrás, vésés, a mentésben résztvevő erők részére a kárhely megvilágítása, veszélyessé vált műtárgyak, épületek, építmények megerősítése, ideiglenes helyreállítása, ezekben való közreműködés) végrehajtása. Romosodott területen az emberi élet, a lakossági és anyagi javak mentése, megóvása. Romok alá szorult áldozat kimentése, egészségügyi ellátáshoz való juttatása.
- Kötéltechnika alkalmazásával magasból, és mélyből való mentési feladatok végrehajtása.
- Árvizek és vízi balesetek estén vízről és vízből való a mentés során jelentkező vízimentő és bűvár feladatok ellátása.

A KMCS parancsnok -önálló alkalmazás esetén a mentés vezetője- által meghatározott tartalmú és rendszeres jelentési kötelezettség végrehajtása elsődleges ennél a komponensnél is. A kutatási- és a mentési komponens együttesen is alkalmazható, hiszen azonnal jelentkező mentési munkálatok is előfordulhatnak. Mindkét részleg esetében ad-hoc, illetőleg tervezett formában következhet be olyan feladatelem, mint a váltás megszervezése, kiegészítő csoport fogadása, feladat átadása, tájékoztatása.

Egészségügyi komponens feladatai

Ennek a komponensnek a feladatai vagy a táborhelyen jelentkeznek, vagy közvetlenül a kárterületen.

3. ábra. Egészségügyi Komponens beavatkozása [3]

Az egészségügyi komponenshez kapcsolódó beavatkozási kompetenciák: a sérültek osztályozása, a sérültek sokktalanítása, illetve az ehhez kapcsolódó legsürgősebb beavatkozások elvégzése, elsősegély-nyújtási feladatok ellátása, a kórházba szállításra váró, ellátott betegek felügyelete, illetőleg a mentett személyek, mentésben résztvevők, krízis állapotban lévő rászorultak, szemtanúk pszicho-szociális ellátása. Kiegészítő feladat lehet a mentőkutyák egészségügyi biztosítása is.

Logisztikai komponens feladatai

A beavatkozások reagálásának tervezésénél a legnagyobb feladat a műszaki mentéshez szükséges anyagok, eszközök, szerszámok és berendezések szükség szerinti biztosítása, amelyet a logisztikai komponens szervez meg.

A mentőerők logisztikai háttérbiztosításának megtervezése, megszervezése és végrehajtása mellett a bevetések mindennemű feltételeinek megteremtése a legkomplexebb mozzanat. Kompetencia továbbá saját forrásból, önálló készletekből, valamint a kárterületen működő erők kapacitását bevonva, szükség esetén önálló logisztikai tevékenység ellátása, vagy annak megszervezése kárterületen.

A MENTŐCSOPORT SZERVEZÉSI KÉRDÉSEI

Csapattagok kiválasztásának kritériumai

A Mentőcsoport tagszervezetei, tagjai már 2010-et megelőzően is számos alkalommal vettek részt a rendvédelmi szervek felkérésének megfelelően a speciális szaktudást igénylő helyzetek kezelésében. A Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a mentőcsoport létrehozását megelőzően több alkalommal folytatott személyes egyeztetéseket a területi polgári védelmi szervezetbe tervezetten beosztásra kerülő civil mentőszervezet képviselőivel. Őket jellemzi az önkéntesség, a fizikai és egészségügyi alkalmasság, valamint hogy szakmai felkészültség alapján megfelelő kiképzés és felkészítés után képesek a szakfeladatok ellátására.

Csapat mozgósítása és logisztikai biztosítása

A vezetési és a logisztikai komponens személyi állománya és felszerelése a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság által kerül biztosításra. A kutatási, mentési és egészségügyi komponens területi polgári védelmi szervezeti formában működik, felszereléseiket saját maguk tárolják az egységek telephelyein. Ez biztosítja a normaidőn belüli alkalmazhatóságukat.

Kialakításra került a Körös Mentőcsoport logója, külön az egység egyenruhájára és a gépjárművekre, külön az egyenruha sapkájára. A csapat tagjai részére igazolvány került kiállításra. [4]

KMCS riasztása

A KMCS Vezetője a vezetési komponens bevonásával katasztrófavédelem hivatásos szerveinek főügyeletei (megyei, országos) útján folyamatosan tájékozódik a megyében, országban, valamint a szomszédos ország határmenti eseményeiről, a segélykérésekről, azok jellegéről, helyéről, beavatkozás erő és eszköz igényeiről. A riasztási feladat végrehajtása során a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság főügyeleti szolgálata a vezetési és a logisztikai komponensek, a Krízis Intervenciók Team, valamint a meghatározott, vagy teljes állományát riasztja. A kutatási-, mentési- valamint az egészségügyi komponens további állományának riasztása az állománytáblában rögzített, megalakító tagszervezetek vezetői útján történik.

KMCS készenléti ideje

A bevonásra tervezett önkéntes szervezetek a riasztástól számított 1-3 órán belül megkezdik a vonulást megyén kívüli alkalmazás esetén KMCS megalakítási bázisára, megyén belüli alkalmazás esetén az egység vezetője által meghatározott, a kárterület közelében lévő gyülekezési helyre. A légi felderítő járőr vezetője az alkalmazásra tervezett légi jármű megyén kívüli tartózkodását köteles bejelenteni a mentőcsoport vezetőjének, vagy annak helyettesének.

ÖSSZEGZÉS

A Körös Mentőcsoport szerkezetében funkcionálisan felépített, az ENSZ INSARAG irányelveknek megfelelően kialakított egység. A különleges alakulat igazolta a definícióban foglaltakat, ahol „*az önkéntes mentőszervezetek olyan különleges képzettséggel rendelkező egyének alkotják, akik speciális technikai eszközökkel a katasztrófákat követő hatásokat kivédik, a következményeket felszámolják, és legfontosabb feladatuk az élet mentése.*” [5]

A különböző komponensek egymásra épülve, de ugyanakkor önállóan is képesek a feladat ellátására. A tevékenységek és kompetenciák széleskörű tagozódása egyértelműen mutatja, hogy a kárhelyszínen jelentkező beavatkozások spektruma igen széles. A kapacitások, a képzett állomány, felszerelések mutatják, hogy a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vezetése és logisztikai biztosítása mellett az önkéntes szerepvállalás megszámlálhatatlan bekövetkezett káresemény hatékony felszámolására képes.

Felhasznált irodalom:

- [1] Készítette: a szerző
- [2] Önkéntes Mentőszervezetek I. Országos Seregszemléje; Készítette: Tímár Tamás t. főhadnagy, BM KVI kiemelt főelőadó, Szolnok, 2011. október 15.
- [3] Önkéntes Mentőszervezetek I. Országos Seregszemléje; Készítette: Tímár Tamás t. főhadnagy, BM KVI kiemelt főelőadó, Szolnok, 2011. október 15.
- [4] Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság - 258-23/2009. számú ügydarab, a Körös Mentőcsoport működési szabályzat alapján.
- [5] 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról; I. fejezet, 3. §, 19. bekezdés

A CIKK A TÁMOP-4.2.1.B-11/2/KMR-0001 KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA VÉDELMI KUTATÁSOK PROJEKT TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.